

# GYŐRI LAPOK.

Társadalmi, közművelődési és ismeretterjesztő közlöny.

Megjelenik hetenként kétszer u. m. szerdán és szombaton.

**ELŐFIZETÉSI ÁRAK:**  
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:  
Egész évre . 6 frt — kr. Negyedévre . 1 frt 50 kr.  
Félévre . . 3 „ — „ Egy órára . . . „ 60 „  
Egyes szám ára 8 kr.  
Előfizetési pénzek a kiadóhoz belváros, a győri első takarékpénztár épületében, intézendők.

Felelős szerkesztő:  
**Dr. KARIKA ANTAL.**

Laptulajdonos és kiadó:  
**CZÉH SÁNDOR.**

Szerkesztőségi iroda: Ispita-utca 16. sz.  
**HIRDETÉSEK DÍJA:**  
Egész oldal 16 frt — kr. Nyolczad old. 2 frt — kr  
Fél oldal . . 8 „ — „ Tizenhatod old. 1 „ — „  
Negyed old. 4 „ — „ Hirdetés helyegdíja 30 „  
Többszöri hirdetésnél tetemes árengedmény.  
A nyílt tér soronként 15 kr-ával számítottatik.  
Lapunk szám. hirdetések elfogad Bácsba Haasenstein és Vogler

## A „GYŐRI LAPOK“

előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 6 frt — kr.  
Fél évre . . . . . 3 „ — „  
Negyed évre . . . . . 1 „ 50 „  
„ „ tanítóknak — „ 75 „  
1 órára . . . . . — „ 60 „

A szives megrendeléseket lapunk kiadó-hivatalához kérjük beküldeni.

### A XIX. század uralkodó nyavalyái.

#### IX.

Fejtegetésünk folyamán oda jutottunk, hogy mind a haladók, mind a maradók, a haladás és szabadság eszméire nézve a legnagyobb fogalomzavarban vannak; az ósdiak azt gondolják, hogy a szabadság, a régi rendszerek és intézmények gyökeres felforgatását fogja maga után vonni; a haladók igen nagy része pedig azon balvéleménynek hódol, hogy a szabadságnak munka nélkül is, vagy tán a vagyonos osztály boldogságának romjain, birtokába lehet jutni.

Hogy mind a két nézet emberei óriási fogalomzavarban vannak, magától értetik. S hogy ezen fogalomzavar szokta előidézni a társadalmi rázkódásokat, a testvérháborukat és forradalmakat, azt sem tagadhatja senki. Ez idézte fel a francia forradalom vérviharát is.

Az ósdiak, a tényleges állapotok vezérférfiai azt gondolták, hogy a régi kor alkotásait a szabadság fuvalmai mind halomra fogják dönteni; vége lesz a vallásnak, vége minden kegyeletnek, tekintélynek, nem lesz többé függés, polgári engedelmesség, nem lesz jogrend, nem lesz társadalom, elenyészik a személy- s vagyonbiztonság; fejtelenség, vérengzés, szabad lopás, szabad fosztogatás, lázongás, anarchia, árulás lesznek napirenden.

E szánandó fogalomzavarban tehát az arisztokrácia el kezdett védekezni, kezdé osztály-érdekét a társadalom egyetemes érdekével ellentétbe hozni; el kezdé a szabadság apostolait rendszeresen üldözni; nem arra gondolt, hogy a régi rendszereket, és intézményeket a szabad eszmék alapján miként lehetne úgy átalakítani, hogy a létező jogrend épülete halomra ne dőljön, de mind a mellett a haladás és fejlődés, a tényleges viszonyok keretében lehetővé tésésék. — Így történt, hogy az osztály-érdekerek merev ellentétbe hozása az egyetemes érdekekkel mind távolabb löké a társadalmi osztályokat egymástól; az egyetemes érdek-szolidaritás magaslatáról önző osztály-érdekerek posványába süllyedtek alá az emberek; egyik osztály gyűlölte, testvértelenül lenézte és megvetette a másikat.

E végzetes fogalomzavartól a szabad eszmék férfiai sem bírták magukat emancipálni. — Azt hitték, tanították, hirdették, hogy a szabadeszmék csak a régi rendszerek romjain arathatnak és vehetnek diadalmat; kezdenek tehát

a régi rendszerek és intézmények ellenében határozott állást foglalni; elkezdtek gyűlölni mind azt, a mi régi; elkezdtek gyűlölni és megvetni mindazokat, a kik a régi intézmények, százados alkotások védelmére szót emeltek.

— Gyökerestől felforgatni minden jogrendet; gunyt üzni vallásból, erkölcsiségből; le a tekintélyekkel, le a kegyelet oltáraival. Ez lön a végzetes jelszó. Így alakultak át a szabad eszmék hullámveréséi, óriási hullámhegyekké, melyeknek vadul himbáló lánczolatai egyik végtelből a másikba taszíták a társadalom vergődő hajóját. Óriási végzetes fogalomzavar vala ez és igen káros és hátrányos a haladás és szabadság jól felfogott érdekire nézve.

És, fájdalom, még tekintélyes férfiak, írók, vezérszerepre hivatott emberek is igen gyakran beleestek a fogalomzavar rákfenés nyavalyájába. Tocqueville mondja: „hogy Franciaországban soha sem volt a nép boldogabb, mint a forradalom kitörése előtt, tehát ugyanazon perczen, melyben elégedetlensége felforgatta a régi rendszert, melynek visszaélései lassanként tűnni kezdtek. Azt híhetné az ember, hogy a francziák azon mértékben találták helyzetüket elviselhetlenebbnek, a mely mértékben javult.“

Gladstone pedig Irlandra vonatkozólag így szól: „Akkor lázad fel, mikor szabaddá teszszük.“ Ime, ezen bölcs férfiak is, miként ítéli meg a helyzetet, mintha a szabadságról egyikük sem bírna tiszta és helyes fogalommal. — Mi megengedjük, hogy a franczia népnek jól volt dolga a régi rendszer alatt, hisz a rabszolganak is lehetnek boldog és nyugodt perzei ura kegyelméből, csak hogy ez, az életboldogságra még nem elég; a társadalmi élet legmagasabb követelménye a mindenkire kiterjedő jog és szabadság. Lehet a rabszolga gazdag, vagyonos; birhat pénzzel, kincsekkel; szabadság nélkül még is csak koldus és rabszolga ó. A franczia nép földi vágyai, anyagi szükségletei, megengedjük bőséggel ki valának elégitve a forradalom előtt: de azért még is boldogtalan volt, mert hiányzott a szabadság. Irland népe pedig fel kelt, mert úgy vala meggyőződve, hogy őt nem fél, hanem egész szabadság illeti.

Félre már valahára a fogalomzavarral. Nem arról van szó, midőn a társadalom minden tagjának jogot, szabadságot akarunk, hogy a régi rendszereket fenekestől felforgassuk, hanem arról, hogy lássa be minden ember, tartozzék akármelyik osztályhoz, hogy a jogból és szabadságból senki sem követelhet magának oly nagy részt, hogy a másoknak semmi se jusson: arról van szó, hogy a szabadság közös elidegeníthetetlen tulajdona az emberiségnek, azt tehát ki- váltásgólni egy embernek és egy osztálynak sem szabad.

A társadalom morális missiója abban öszpontosul, hogy minden embert szabaddá és boldoggá tegyen; nyisson tért mindenki előtt a munkára; egyik osztályt ne emelje a másik fölé az által, hogy az egyikre ruház minden jogot, szabadságot, a másoknak vállaira pedig csak a terheket és a kötelezéseket rakja. — Mig a társadalom ezen morális missióját fel nem

fogja, addig kebelében egymást érik a rendetlenségek, rázkódások, az osztálygóg és demagog szellem mérges kinövései, mint a társadalom organismusán rágódó fogalomzavarnak káros következményei. — Ezen fogalomzavar, a jogról és szabadságról alkotott helytelen képzet, hozta létre századunknak harmadik nyavalyáját: az önzést, mely mérges növényként tenyészik társadalmi életünk felsőbb és alsóbb köreibben, melyet irtani, gyomlálni minden józan embernek, de különösen a sajtónak, egyik legszebb hivatása. Pereszlyényi János.

A szegedi árvizkárosultak részére szerkesztőségünknek begyűlt összesen 183 frt 24 kr., mely összeget a kezünkön levő 3 db. nyugta szerint átszolgáltattunk a tekintetes Polgármesteri hivatalnak.

### Még egyszer a polgári leányiskola ügye.

E lapokban felmerült és több oldalról megvitatott ügye a polgári leányiskolának élénk mozgalmat idézett elő a kedélyekben. Nem csoda. Egy bennünket ily közelről érdeklő ügyben szükséges is nézeteinket és véleményünket kifejtenünk, s minden esetre előny az reánk, hogy ezt oly helyen tehetjük, mely helyen az önérdék nem botorkál, s melyen csak a szent igazság talál védőkre.\*) Szóljunk tehát ismételve hozzá az ügyhöz, mely utóbbi időben merő személyeskedéssé fajult a megvitatásban, nekünk személyekhez semmi közünk; mert végtére mi sem Vargyast sem Sikort, — hanem egyedül a sikert keressük, azért vértessük fel magunkat az igazság fegyverével és szálljunk sikra, nem Sikor, nem Vargyas, — hanem a szent ügy érdekében, mely nem egyes személyek, — hanem édes mindnyájunké.

A dolog tudvalevőleg úgy áll, hogy a kormány egy magán polgári leányiskola felállítására engedélyt adott, az engedélyt nyert intézettulajdonosó folyamodott a városi képviselőtestülethez, szavazná meg számára a kormánynak évek előtt felajánlt 300—400 forintnyi subventiót azon esetre, ha ez városunkban egy hasonló intézetet felállítani hajlandó volna: a képviselő-testület — nem lehetvén az ügy fölül kellőleg tájékozva — azon hitben, hogy így részben legalább megfelelhet a több oldalról sürgetett ügynek: megszavazott 300 forintot azon kikötéssel, hogy ennek fejében évenként tiz szegényebb sorsu leány vétessék fel és taníttassék az intézetben.

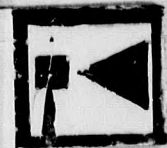
Ez a dolog jelenlegi állása.

Már most nézzük helyesen jártak-e el az érdekelt felek? Megfelel-e az intézkedés a város és közönsége igényeinek? Mit kellene az adott körülmények között tennünk arra nézve, hogy — ha az intézkedés igényeinknek meg nem felel, a jobbnak egyengethessük az utat?

Hogy helyesen jártak-e el az érdekelt felek? Részben igen. Annak, aki az indítványt, illetőleg a kérvényt benyújtotta, magán szempontból igaz van.

Más kérdés minden esetre az, vajjon a képviselő-

\*) Köszönjük! igyekszünk ezen megtisztelő bizalomnak megfelelni. Szerk.



testület helyesen járt-e el akkor, midőn a kormány-  
nak felajánlt összeget egy magánvállalat támoga-  
tására fordítá. Ez már épenséggel nem volt helyes.  
Mert — kérjük szépen — egészen más az, ha a  
kormány vesz valamely intézetet védszárnyai alá,  
— és ismét más, ha ezt magános teszi. Az első  
esetben a nyújtott anyagi segély számszerűsége hozzá-  
meg kamatait; amennyiben az intézet kedvezmény-  
eit személyválogatás nélkül boldog, boldogtalan,  
egyaránt élvezheti és így végtére is a mi adónk-  
ból, a mi véres verejtékkel szerzett fil-  
léreinkből kitélt összeg más uton tér vissza  
hozzánk kamatostul. — holott a magánvállalat,  
magánérdekek kielégítésére czéloz a legjobb eset-  
ben is. Mert hiszen nem azért teszi a kovács a va-  
sat izzóvá, hogy kezét megsüsse vele.

Ugy, de a kormány a felajánlt segély mellett  
sem akarta az intézetet városunkban felállítani, —  
a város maga sincs azon szerencsés helyzetben, hogy  
ebbeli törvényszabta kötelességének eleget tehetett  
volna, nincs-e okunk következképpen örülni, hogy  
a dolog ily simán, kerekdeden lett kiegyenlítve, hi-  
szén így évenként legalább 10 szegény leányt  
mentünk meg az elkorcsosodástól, hisz így éven-  
ként 10 szegény leányt vezetünk a tudományok  
szentélyeibe, hol jövő boldogságunknak talpköve ra-  
katik le, — hát mit csináltunk volna, ha a magán-  
intézet életbe lép, a város támogatása és a 10 le-  
ány nélkül? Jaj, minden a réginel maradt volna,  
— holott úgy — amint történt, legalább 10 sze-  
gény család fogja élvezni a város áldozatát.

Ugy hisszük a magánvállalat leghivebb pártolói  
és védői sem indokolhatják jobban álláspontjukat,  
mint amint ez itt történt. Szépen is hangzik az  
ily argumentációval támogatott leplezés. De tekint-  
sünk csak a dolog mélyére: és azonnal látni fogjuk  
hogy az egész argumentáció nem is más, mint  
gondos elleplezése a valóságnak.

Tagadjuk, hogy évenként 10—10 sze-  
gény leány nyerendi kiképzését a  
protegyált magánintézetben! Hogyan? hi-  
szén e föltételhez volt a képviselőtestület határozata  
kötve!

Az igaz, és mégis tagadjuk: mert a képviselő-  
testület kívülről, mi meg belülről beszélünk.

Nézzük, miért tagadjuk? A népiszkolai közokta-  
tás tárgyában fenálló országos törvényünk 68. §-a  
azt mondja: „hogy polgári iskolában a tanfolyam  
leánygyermek számára 4 évre terjed.“

Már most tegyük föl, hogy a jövő iskolaév kez-  
detével 10 szegény leány a hozott határozat értele-  
mében tetteleg az intézetbe lép, ez a tíz leány nem  
egy, — hanem 4 évig fogja az intézetet  
látogatni, és csak, ha ezek a tanfolyamokat már  
tökéletesen befejezték, léphet újabb tíz ezek helyébe.  
Igy tehát nem évenkénti, — hanem 4 évenkénti  
10 leány oktatása fejében nyer a vállalat nem 3  
— hanem 1200 forintot. Nem rossz G'schäft!

Hanem hát a dolog megtörtént, ki tehet róla,  
hogy ily rövidlátó a világ? A kérdés már most csak  
az, mit kellene vagyis lehetne tennünk arra nézve,  
hogy az adott körülmények között megmentsük a  
megmenthetőt? Erre nézve csak egy módot ismer-  
ünk.

Folyamodjunk a magas ministeriumhoz — ha le-  
het — élő szóval, adjuk elő viszonyainkból folyó  
aggályainkat, és kérjük meg ha csak lehet, 6 excellen-  
tiáját személyesen, hogy a helybeli állami  
tanítóképzés mellett ideiglenesen egy  
előkészítő osztályt felállítani kegyes-  
kednék. Ha ez bármi uton-módon megtörténik, és  
megtörténhetik könnyen; mert nem nagy költséggel  
jár, nem kellvén oda más, mint egyetlen egy tan-  
terem és egyetlen egy kiváló tanerő, mondjuk, ha  
ez megtörténik, akkor minden egyéb fölöslegessé  
válík: és a város nem lesz kénytelen 1200 frtot  
fizetni 10 leány kiképzéséért. Sz.)\*

\*) Az ezen cikkben mondottakért a titokban maradni  
kénytelen szerző helyett magamra vállalom a felelősé-  
get, de egyttal kénytelen vagyok én is kijelenteni,  
hogy tisztelen én az olyan alkotmányos szabadsá-  
got, ahol még ily szent ügyben is ily tárgyilagosan is  
a felsőbbbektől felelemből, csak így rejtve mernek  
az ügy legilletékesb védői felszólalni.

Dr. Karika Antal.

## A közönség köréből.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Becses lapja mult szerdai számában egy érdekes,  
és mi több szakavatott cikket olvastam a Fröbel-  
gyermekkertről. Kleantes, — annak nemesen gon-  
dolkozó írója, — fél, hogy a gyermekkert eddigi  
intentióitól eltér, ha egy nagy és szorgalmasan dol-  
gozó választmány működését csak néhány, a sors-  
tól gazdag szülőkkel áldott gyermekre terjeszti. —  
Én, ki az egyetlet keletkezni láttam, nem hiszem,  
hogy annak tagjai, a nagy középosztály gyermekeit  
ki akarnák a legnagyobb áldásból zárni: a jó ne-  
velés és hasznos polgári életre való kiképezés ele-  
meitől. — Egy indítványt tehet a jogosultak kö-  
zül bárki, — de meggyőződése ellen senki sem tar-  
tozik azt elfogadni. Alig gondolható tehát, hogy egy  
59 tagból álló egyleti testület idejét és fáradságát  
a 2 forint havidíjat fizető kevés gyermek számára  
fogná szánni. Azonfelül az egyletnek nem is volna  
joga a közönség pártolása felhívására, — és a gyer-  
mekkert nagy kiadásait alig fedezhetné a csekély  
számu gyermekek 2 forintnyi havidíja.

Ha t. cikkirő hangsulyozza, hogy a vagyonos  
szülők alapítványok által segélyezték a gyermek-  
kertet, — köszönet érte!

Bár tehetne az egylet oly tökére szert, hogy egy  
házat vehetne,\* — a nagy házbér megtakarítása  
képesse tenné az egyetlet nagyobbkörű kibátásokra.

Egy gyermekkerter barát.

Győr 1879. ápril 4-én.

Tekintetes szerkesztő ur!

Fogadja először is forró köszönetünk nyilvání-  
sát azon férfias higgadságáért, melyet boldogult  
Bruckné temetése alkalmából szent-egyletünk ellen  
felmerült panaszok iránt tanusított. És most kérjük,  
kegyeskedjék megengedni, hogy a panaszokra pon-  
tonként tehessek meg észrevételeinket.

Nálunk a halott koporsóját a gyászkoosiba vinni  
és onnét kiemelve az öröknyugalom helyére szállí-  
tani tulajdonképpen a gyászoló családot, a rokonokat  
és a halott egyéb tisztelőit illeti. A kegyelet ezt  
igy kívánja. Tekintve azonban, hogy az új kor em-  
berei, különösen pedig a „haute-volée“ a halottól  
annyira irtózik, hogy a koporsónak közelébe sem  
megy: a szent-egylet négy szegény embert tart ál-  
landó fizetés mellett a halott eltakarítása körüli  
teendők teljesítésére.

Többet nem tehetünk; mert egylet, mely évi  
300 forint tiszta jövedelem mellett 2000  
frt biztos kiadást fedezni kénytelen, az  
valóban szent czéljának kockáztatása  
nélkül nagyobb terhet magára vállalni  
nem képes. Különb eddig emberbaráti szent  
kötelességének az egylet mindamelllett pontosan meg-  
felelt, miért tiszta öntudatunk a legszebb jutalom.

A koszorukat illetőleg szolgáljon fölvilágosításul,  
hogy ezek mellőzését korántsem vallásunk, —  
hanem egyszerűen rég bevett és már törvénynyé vált  
szokás követeli. A halál egyenlővé teszi az em-  
bereket; nála nincs személyválogatás; a halál an-  
gyala előtt nincs gazdag vagy szegény. Mármost,  
ha szokásban volna nálunk a koldus koporsóját vi-  
rágokkal ékesíteni, ugy nem lehetne kifogásunk az  
ellen, hogy ez a pompában élteknél is megtörtén-  
jék; tekintve azonban, hogy a szegénynek temetése  
oly szomorú, mint élete volt: ugy megadjuk neki  
legalább azon elégtételt, hogy a gazdagot is ha-  
sonlóképpen, minden pompa, dísz, minden teketória  
mellőzésével takarítjuk el.

Előttünk a palota és kunyhó, a bitor és foszlá-  
nyokban élt emberek mind egyenlők. Valamennyien  
testvéreink, kik iránt a kegyelet adóját egyformán  
leróni tartozunk; kiváltságokat nem ismer-  
ünk.

Ami pedig az alamizsnát illeti,\*\*) eddig ugy volt

\*) Ennek meg is kell történni, s csak egyszer a sok or-  
szágos csapás engedjen bennünket kipihenni, ugy hisszük  
Győr lelkes lakossága e czélra is örömet fordítandja meg-  
szokott jótékonyágát.

\*\*) Mult számunkban e tárgyban közölt cikkünk ide-  
vonatkozó pontja az összes temetéseknek előforduló ilyenm  
rendellenességet felekezetrei tekintet nélkül róta meg.

A szerk.

nálunk szokásban, hogy az adakozni szándékozó az  
egylet elnökségéhez küldött bizonyos összeget a sze-  
gények közt történendő szétosztás végett. E szokás-  
tól, hogy az adakozás nagyobb ostenatíóval tör-  
ténjék, eltértek. Különb magunk is szívesen ven-  
nők, ha e tekintetben hatóságilag némi intézkedé-  
sek tétetnének.

Kérve a tekintetes szerkesztő urat, miszerint je-  
len soroknak becses lapja holnap számában helyt  
adni kegyeskedjék, vagyunk megkülönböztetett tisz-  
telettel, a tek. szerkesztő urnak

alázatos szolgálja:

Ádler Manó

a „Chewra Kadischa“ elnöke.

## Falusi levelek.

(Iskolai próbatét. Vetések állása.)

Tekintetes Szerkesztő ur!

F. é. márcz. 30-án tartott Banán a prot. egy-  
házban az ideai examen. Két tanító, egy fő és segéd  
akarták egyszerre, egy vasárnap d. u. tartani a vizs-  
gát. A főnök-tanító és a lelkész a nagyobb gyerme-  
kekkel akarták azt megkezdeni; a község a segéd-  
tanító vizsgáját sürgette a kisdedekkel, kiket aztán  
elereszthetni vélt. — Ebből szóváltás lett tanító,  
lelkész és a község között. A lelkész el is utasít-  
tották s hallgatásra parancsolták: ki vette is ka-  
lapját, kiindulandó a templomból, miközben mások  
marasztalták azzal, hogy inkább ők mennek, s en-  
gesztelték haragjában. — Ezenkívül volt más be-  
széd is az illem ellen, a hely szentsége profanálá-  
sára, melyet azonban jobb el nem mondani.

Hibáról-hibára lépünk falusi viszonyunkban. A  
mennyt a szellemi vetemény közt találunk, majd  
ugyanannyit az anyagi vetemények közt is.

Veteményeink szántóföldeinkről egyre elenyésznek  
s elvesznek a gyenge tél folytán és más ártalmas  
pondrók, rovarok pusztításai miatt. Az őszi veté-  
seket nagyrészt felkell szántani, újra tavaszi mag-  
lalt bevetni. Megengedhető, hogy a lágy télben a hó  
alatt a vetés kipállott, talaja nem lévén megfagyva;  
de az meg kézzel fogható tapasztalat, hogy már az  
ősszel szép napok alatt is ette valami féreg a ve-  
tést. Minden szál vetés körül keletkezett egy kis  
hangyaboj-turás, mi nem más, mint a veszedelmes  
pajor turás, eléggé ősmertes rovar a gazdászok  
előtt, — mely alatt a vetés gyökere elszárad, el-  
rágatván. Egész keszkenővel lehetett haza hozni,  
mit a tyukok s más baromfiak jóízűen felfaltak. —  
Bizton lehet ebből következtetni, hogy a csókák,  
varjak, melyek a szántóföldeket, vetéseket a rovarok  
végett felszántják, a vetésnek nem ártanak, mert  
azok inkább csak a kártékony rovarokat pusztítják  
el. A mult őszön ezek a pajor-pusztító kányák, csó-  
kák igen elmaradoztak, lehet, hogy a sok eső s lágy  
idő miatt, — míg máskor sereggel lepték el a  
vetéseket, elől-utól kísérték a szántó-vető munká-  
jában.

Tavali terméseinket az üszög, az ideit a kárté-  
kony rovar pusztítja el, amit a vizállás ki nem  
ölt. Van-e több csapása az égnek számunkra fen-  
tartva? mint amennyit e szegény ország idáig szen-  
vedett s kiállott? Soká borong, soká derül az ég  
felettünk!  
Banay János.

## Tudomány és művészet.

\* A magyar tudom. akadémia márczius  
31-én tartott összes ülésén felolvastott a Kará-  
csenyi díjra pályázott színművek megbirálására  
kiküldött bíráló-bizottság jelentése, mely szerint a  
beérkezett 18 pályamunka közül 15 minden bíráló-  
ton alól áll s csak három vehető némileg figyelembe,  
de a jutalom ezek közül is egyiknek sem ítéltető  
oda. Az akadémia ennél fogva kimondotta, hogy a  
200 db arany a jövő évi pályadíjhoz csatoltassék,  
mely e szerint 400 db arany lesz. A bírálók saj-  
nálattal emelték ki, hogy a pályázók nagy része  
nem tekinti a pályázatot egyébként, mint szerencse-  
játéknak; hivatás, költői tehetség, sőt helyes nyelv-  
kezelési ismeret nélkül fognak ily feladat megoldá-  
sához, melyről helyes fogalommal sem birnak.

\* Az írók és művészek társasága, márcz. 30-án tartott közgyűlésén a titkár előterjeszté, miszerint a társaság a múlt évben megszerezte Petőfi Sándor szülőházát, Réthy Mihály sírjára díszes emlékkövet emeltetett; elhunyt jelesaink sírjait gondozta; Marcot Alfréd elhunytát gyászjelentésben tudatta a közönséggel s temetése pompáját tehetségéhez képest emelte; különböző jótékony-czélokra többek közt a szegedi árvizkárosultak javára hangversenyeket rendezett stb. A folyó évben az írói és művészi tulajdonjog kérdésében kidolgozott tervezet végmegállapítása; Lauka Gusztáv 40 éves írói jubileumának s a „Vasárnapi Ujság“ megjelenése 25-ik évfordulójának ünnepélyes megülvése helyeztetik kilátásba. Az új választásnál elnökök: Ejszaki Károly; alelnökök: Feleki Miklós és Hatala Péter; titkárrá: Szana Tamás választattak meg.

\* Gr. Andrassy Gyulánál Bécsben f. hó 6-án zártkörű hangverseny fog tartatni a szegedi árvizkárosultak részére, melyben Liszt Ferencz is közreműködend.

\* Ellinger bucsut vesz a nemzeti színházról s Olaszországba megy vendégszerepelni.

## Irodalom.

— „Önsegély, élet és jellemrajzokban“ Smiles nyomán hazai viszonyainkhoz alkalmazta Könyves Tóth Kálmán, második bővített kiadás, 22 a szöveg közé nyomott képpel. Budapest, Légrady testvéreké, 1879. Ára 2 frt 40 kr.

A fővárosi sajtó már dicsérőleg nyilatkozott e műről, s mi is miután átolvastuk, őszintén ajánlhatjuk azt a hasznos olvasmányokat kedvelő közönségnek. Különösen a mi viszonyaink közt nyújthat e mű becses tanúságokat, ahol oly nagy szükség van az önsegélyre s ahol mégis oly nagy akadályokra s mondhatni, ellenségekre talál minden magán segélni akaró józan törekvés. Megtanulhatjuk e műből, hogy az előretörekvésnek, új eszméknek s új találmányoknak mindenütt, s mindig voltak irigyei s ellenségei, de a becsület, jellem és szilárd akarat s kitartás, mindig legyőzte az irigységet s a rossz akarat által eléje gördített akadályokat. Becses adatokat találunk ezenkívül ezen munkában jelesaink élet- és jellemrajzára vonatkozólag is. Mindezeknél fogva e jeles munkát t. olvasóink figyelmébe ajánlhatjuk.

— Megjelent a Prém József által szerkesztett „Képzőművészeti szemle“ IV-ik füzeté társalappal, a „Magyar műiparral“ együtt, mindkettő érdekes tartalommal s díszes illusztrációkkal.

— Ernst Károly tanító előfizetési felhívást küldött szét ily című munkára „Elemi vegytan az ásványtan alapvonalival“ elemi tanítóképezdék, polgári iskolák s magánhasználatra. A mű mintegy 8 ivre terjed és augusztus elején kikerül a sajtó alól. A szövegbe 50 fametszet lesz nyomva. Ára 80 kr. Az előfizetési pénzek vagy a szerzőhöz Győrött, vagy pedig Grosz Gusztáv könyv- és műkiadóhoz küldendők. Mint halljuk a munka, mely az ifjú szerző szellemének első gyümölcse, szakferfiak által megbíráva jónak találtatott; addig is mig bővebben szólhatunk róla, ajánljuk t. olvasóink becses pártfogásába.

## Ipar.

**Takarék-csizmák** (Sparstiefel). Figyelemre méltók a fentebbi név alatt újabb időben forgalomba jött csizmák és cipők, melyek úgy vannak szerkesztve, hogy használat folytán elkopott talpaikat és sarkukat a csizmadiaik segélye nélkül s kevés költséggel kiki maga képes megreparálni E végből ezen csizmák talpának széleire s sarkára szilárd ércpántok vannak erősítve, melyek viselés közben nem láthatók s a talajjal érintkezésbe nem jönnek és így el nem kophatnak. Ezen pántokba a talpon keresztbe, e czélra készített bőr- vagy guttaperka szeletek illesztetnek, melyek ezenkívül a talphoz tartós ragasz által is odaenyveztetnek. Ezen bőrszeletek védik a csizmatalpat a kopástól, s ha maguk elkopnak, ujjakkal pótolhatók. Azt is mondják, hogy az ily talpak kényelmesebbek a viselőre nézve, mint

az egy darabból álló kemény talpak, s mivel a kijavításhoz szükséges bőrszeletek olcsók s a javítás néhány perc alatt megtörténhet: nem lehet kétség benne, hogy ezen találmányt a fogyasztók nagy mértékben felkarolandják, minélfogva nem lenne czélszerűtlen, ha iparosaink vagy kereskedőink azt nálunk is bővebb figyelemre méltatnák.

**Szegárdon** a selyemgyár már folyó hóban fel lesz állítva. A m. kir. kereskedelmi miniszter szerződést kötött Della Donna és Vasváry urakkal egy magyar szabadalmazott selyemgyár felállítására tárgyában. Ezzel a hazai selyemtenyésztésre kedvezőbb korszak állott be, amennyiben a selyemgubók jobban értékesíthetők lesznek. Felhívjuk tehát e körülményre a gazdaközönség figyelmét különösen oly vidékeken, hol eper- (szeder) fa bőven található. A szegárdi selyemtenyésztési felügyelőség mindazoknak, kik hozzá petékért fordulnak, ezen megkeresésüknek készségesen megfelel s a kívánt petét postán megküldi.

**A telephorról** egy idő óta hallgattak a lapok, csak azt tudtuk, hogy tökélyesbitésén folyvást fáradoznak a tudósok s gépészek. Most újabbant az jelentik Londonból, hogy ott a múlt hetekben mutatott be egy Edison által javított telephon, mely annak dacára, hogy vezetőke a legzajosabb utcákon vezetett keresztül, oly hangosan közölte a több angolmérnökkel belemondott beszédet, hogy az a közölkészüléktől 15 lépésnyire világosan érthető volt.

## Politikai hírek.

— **A képviselőház** f. hó 2-án tartott ülésében olvastatott fel Ghyczy Kálmán levele, melyben „mindinkább meggyőződvn arról, hogy előre haladt korában a ház elnökségének teendőit, úgy amint kell és óhajtaná, nem teljesítheti“ a képviselőház elnökségéről s egyszersmind Komáromvárosa országgyűlési képviseléről lemond.

A ház nevében Jókai Mór intézett a távozó elnökhöz hála- és bucsuzó szavakat, s egyszersmind indítványozta, hogy az eltávozó elnök érdemeinek elismerése s a képviselőháznak iránta érzett hálája a ház jegyzőkönyvében megörökíttessék.

Ezen indítvány közhelyesséssel elfogadtatván, a miniszterelnök indítványára — a többség az új elnökválasztást a f. hó 3-án tartott ülés napirendjére tűzte ki.

Ugyanezen ülésen Apponyi a következő indítványt jegyezte be az indítványkönyvbe: „Mondassék ki jegyzőkönyvileg a következő határozat: A képviselőház a magyarnemzet köszönetét nyilvánítja azon testvéri indulatért, melyet úgy Ausztria népei, mint a külföld nemzetei a magyarnemzet iránt tanusítanak midőn az alföldi árvizek által okozott inség enyhítéséhez nagy-lelkű adományokkal járulnak.“

Továbbá Szontagh Pál indítványára elfogadtatott, hogy a képviselőház 21 tagból álló küldöttséget válasszon, melynek utasításul adja, hogy az a ház elnökének vezetése alatt felséges királyunk s királynénkhöz, egybekelésük 25 éves évfordulójának ünnepélye alkalmából intézendő, s a képviselőház tisztelet- és szeretetteljes hódolatát kifejező feliratot szerkesztszen, s azt Ő felségeiknek a képviselőház érzelmeinek élőszóval való tolmácsolásával is hódolatteljesen nyujtsa át.

— **Ghyczy Kálmán** az országgyűlési pártkörök mindegyikében bucsulátogatást tett s mindenütt élénk sajnálkozás nyilvánult leköszönése fölött.

— **A képviselőház elnökévé** f. hó 3-án tartott képviselőházi ülésben Szilágyi József választott meg 147 szavazattal.

## Színház.

Szerdán, ápril hó 2-án, a bérlés utolsó számában, közkivánatra adatott: a „Zárdaszűz“, magyar családi dráma 3 felvonásban, előjátékkal 1 felvonásban. Irta dr. Kovács Pál. — Ezen eredeti színműről, első adatása után, lapjaink már szólnán; mi ma, csak az előadásról beszélhetünk. Ezen második előadás is, az összes szereplők buzgó-ságáról, s szorgalmáról tanuskodott, a szerző őszinte köszönetére érdemesítvén magukat ez által. — Ki

kell emelnünk a többi jó közöl különösen Berkinét, ki a 70 éves aristocrata fő-urnót s unokáit igazán szerető kedélyes nagyanyát, szerepének utolsó jellem-vonásaiig, hiven, természetesen, művésziileg, nemes játékát külső eleganciával is emelve, személyesíté. — Méltóan álltak mellette, Beödy né, a félreértésből, ön-vétke nélkül eltaszított nő, — és Follinusné, ki különösen a világ hiúságairól lemondott Zárdaszűz, jelleme magasztosságának, fenséges kifejezésével, igen meghatólag játszá. — Adami Pirooska Alice-t, a fiatal kis bárónót, igen nagy készütséggel s természetes szendességgel adá. Játékáról csak annyit, hogy első jelenete után játékközben, zajosan kitapsoltatott. — Még Takács Lináról is, elismerőleg kell megemlékeznünk, ki a kedélyesen csevegő agg Zárdanónét s kapusnót hibátlanul játszá. — A férfiak közül, Follinus Aurél és Somló vetélkedtek egymással, — s ha szerepéből egyik a másiknak adott volna valamit: teljes sikerrel. Somló ur ugyanis néhol igenis kitörő volt indulataiban, míg Follinus ur a második s harmadik felvonásban kissé fáradtnak, kimerültnek s igenis csendesnek látszék. Szerepe jellemének egyébiránt teljes felfogásával bírt, s a figyelmes közönséget gyakran felderíté játékának természetes humorával. — Végül még Mikei urat kell külön is megdicsérnünk, leginkább azért, hogy szerepéhez sem nem adott, sem abból el nem vett semmit, az egyszerű órásmestert Ulrikot hiven, természetesen állítva élénk; s ez által igen kellemesen hatott a közönségnek gyakori felderítésére. Szerettük volna őt ezen szerepében, ha lehetséges leende, ön-magának megmutatni. — A ház minden zugában telve volt figyelmes közönséggel, — mely az utolsó felvonás után a szerzőt zajosan megéljenezve, — úgy látszék, elégtelen távozék a színházból.

Csütörtökön, ápril 3-án Beczkói színházi festő jutalmára adatott: a „Falu rosza.“ — Sajnáljuk, hogy a szerény színészt, s igen ügyes színházi festőt, a félig telt ház, érdeme szerint nem jutalmazá! Kakasfy.

## Napi hírek.

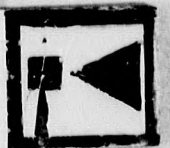
— **Hétfőn** f. hó 7-én fog az iparos-körben a tizenegyedik s ez idényben utolsó nyilvános előadási estély megtartatni, melyre a nagyérdemű közönség ezennel tisztelettel meghivatik. Tárgy: „Májszter uram pacisirtája“. Elbeszélés az iparos életből Törzs Kálmántól, felolvassa: Bejczy József ur. Felolvasás kezdete 7<sup>1</sup>/<sub>2</sub> órakor.

— **Gyermekkereti jelentés.** A győrvárosi és megyei kisedvéd-egylet 1-ső gyermekkeretje igazgatósága értesíti a t. cz. szülőket, hogy f. é. ápril hó 1-től május hó 1-ig a gyermekkereti előadások reggel 9—12-ig, d. u. 2—5 óráig; május hó 1-től pedig reggel 8—11-ig és d. u. 3—6 óráig tartanak. A kiseddek haladása érdekében kéretnek az intézetbeli gyermekek t. cz. szülői az előadási órák minél pontosabb megtartására.

— **A „győri társas-kör“** vagyonának hováfordítása és a kör feloszlása felett hozandó határozat végett 1879. ápril 6-án d. e. 11 órakor a városház nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a kör tagjai tisztelettel meghivatnak.

Erdős Pál, elnök.  
— **A győrvárosi és megyei kisedvéd-egylet** gyermekkeretje szintén részt fog venni a Székesfehérvárott tartandó orsz. kiállításon. A kiállítandó gyermekmunkák f. é. ápril hó 6., 7. és 8-án az intézet helyiségében (országút, Isely-féle ház) tekinthetők meg. Belépti díj — az intézetbeli gyermekek szülői kivételével — 10 kr. személyenkint.

— **A „Győri Közlöny“** f. évi 27-ik száma hír rovatában az mondatik, hogy „a diphteritis járványosan mutatkozik városunkban.“ Bátrak vagyunk ennélfogva a városi hatóságot tisztelettel megkérdezni, miszerint hivatalosan van-e constátálva az említett betegség járványos jellege? mert ha igen: akkor azonnal a legerélyesebb óvszabályok u. m.: az elemi iskolák bezárását, a járványtól meglepett házak sequestrálását; az egészségtelen lakások kiürítését stb. kérjük foganatba vétetni. Ily veszélyes járvánnyal szemben, mely ha egyszer akkora helységben, mint Győr, elterjed, több eszten-



deig, míg t. i. a 12 éven aluli gyermekeknek leg-  
alább 80%-át el nem ragadta, — ki nem irtható:  
véteknél tartjuk a tétovázást. Ha pedig az előfor-  
dult halálesetek csak szórányosan jelentkeztek,  
mint ezen évszakban, máskor is szoktak mutatkozni:  
akkor kérjük a t. hatóságot, hogy a kedélyek meg-  
nyugtatósa végett ezt is nyilvánosságra hozni szí-  
veskedjék!

— Ma délután 4 órakor fognak Landgraf János  
magányzó hült tetemei az ág. hitv. evang. szertar-  
tás szerint a belvárosi sírkertben örök nyugalomra  
tétetni. Béke hamvaira!

— Györsziget község területén lakó adózó nép-  
tanítók hivatali fizetéseik után járó községi adó vise-  
lése alól felmentettek.

— Györből gáncsolólag írják a „N. H.”-nak,  
hogy az itteni helyőrség tisztikara március 27-én a  
Lloyd termében táncszal összekötött hangversenyén  
a polgárság köréből számosan jelentek meg. A ne-  
vezetes a dologban — ugymond — nem az, hogy  
az estély sikerült, hanem az, hogy azon cs. kir.  
katonatiszt, ki múlt évi decemberben Hechtl Fri-  
gyes ottani tekintélyes polgár fejére mért kardvá-  
gásokkal leterítette, szintén jelen volt az estélyen  
és együtt mulatott azon „polgársággal,” mely pár  
hó előtt oly tüntetőleg követelte megfenyítését.  
Mi ebben különös gáncsolni valót nem találunk, bár  
sajnálódónak tartjuk a megtörtént bántalmazást;  
mégis nem lehet követelni a közönségtől, hogy egy  
hibás egyén miatt vonja meg az egész, iránta a  
legnagyobb előzékenységgel viseltető derék tisztikar-  
tól rokonszenvét. (Beküldetett.)

— Lapunk múlt számában budapesti lapok  
után közölt azon híreink, hogy királyné ő felsége  
Szegedre utazott, nem valósult.

— Martonfalvy ügyvéd gyilkosát Madarász Já-  
nost Aradon elfogták. Madarász Orosházán született,  
22 éves, r. katolikus. 10 évvel ezelőtt, lakatosinas  
korában, lopásért már fogva volt Aradon.

— Ajánljuk t. olvasóink becses figyelmébe  
Rupprecht Mihály soproni fényképész hirdeté-  
sét. Rupprecht ur híre sokkal elterjedtebb, semhogy  
nálunk Győrben felállított műterme hosszabb  
ajánlatokra szorulni.

## Közgazdaság.

„Győri általános hitelbank.” Betétek állapota  
takarékpénztári könyvecskére és pénztárjegyekre:  
Betétek összege f. évi február 28-án 359,334.13  
Betétek f. évi március havában 25,967.90

Összesen 385,302.03  
Visszafizetések f. évi március hóban 38,904.88  
Marad 346,397.15

Győr, 1879. április 3-án.

Az igazgatóság.

**Hitelsorsjegyek.** Az április 1-én történt huzás-  
nál kihuzattak a következő sorsszámok: 462 1728  
1252 4035 425 1946 2257 3100 905 731 4025  
3900 997 és 2191. — A **200,000** frt főnyeremény  
a 3900 sorsszám 24 számára esett, **40,000** frtot  
nyert a 3100 sorsszám 81 szám, **20,000** frtot az  
1728 sorsszám 59 sz.; **5000** frtot 3100 sorsszám 35  
sz., 1252 sorsszám 66 szám; **3000** frtot 425 sorsz.  
7 sz., 462 sz. 19 sz.; **1500** frtot 1728 sz. 58 sz.,  
5025 sz. 3 sz., 1728 sz. 15 sz.; **1000** frtot 1728  
sorsz. 14 sz., 4035 sorsz. 55 sz., 1728 sorsz. 88 sz.  
3900 sorsz. 7 sz.

**Bécsi községi sorsjegyek.** Az április 1-én meg-  
ejtett huzásnál a következő sorsszámok huztak ki:  
2333, 1664, 1773, 2218, 2453, 862, 2993, 2642,  
2644, 37, 1968 és 1959. — A **200,000** frt főnye-  
remény a 2993 sorsz. 29 számra esett; **30,000** fo-  
rintot nyert 2644 sorsz. 99 sz.; **10,000** frtot 1773  
sorsz. 22 sz.; **1000** frtot 2333 sorsz. 66 sz., 2993  
sorsz. 71 sz., 2453 sorsz. 83 sz., 1968 sorsz. 17 sz.,  
37 sorsz. 64. sz.

**1854-ki sorsjegyek.** A sorsszámok még f. évi  
jan. 2-án huzattak ki, még pedig kihuzattak: 397  
514 1095 1204 1323 1389 1422 1593 1654 1673  
1786 1907 1938 1970 2030 2117 2218 2386 2514  
2684 2765 2884 2936 3094 3124 3290 3302 3327  
3388 3411 3567 3879 3934 3955 3959 és 3994.  
— A **100,000** frt főnyeremény a sorsz. 1204 sz.  
43-ra esett, és **20,000** frtot sorsszám 3959 sz. 15  
nyert.

**Rudolfsorsjegyek.** Az apr. 1-én eszközölt hu-  
zásnál a következő sorsszámok huzattak ki: 29 302  
995 1025 1727 1798 1840 2139 2207 2987 3877.  
— **20,000** frt főnyeremény a 2207. sz. 36 számra  
esett. **4000** frtot nyert 1798 sorsz. 23 sz.; **1500**

frtot 302 sorsz. 48 sz., **400** frtot nyertek 995 sz.  
24 sz., 2139 sz. 49 sz.; **200** frt 29 sz. 3 sz.,  
1727 sz. 21 sz., 2987 sz. 23 sz.; **100** frt 1025  
sz. 40 sz., 1840 sz. 13 sz., 2139 sz. 28 sz.,  
2207 sz. 47 sz., 2987 sz. 48 sz., 3877 sz. 5 sz.

## Meteorologiai jegyzetek.

Hó — nap	Hőmérő Reaumur			Légsulymérő milliméterekben			Időjárás
	6 ó.	12 ó.	9 ó.	6 ó.	12 ó.	9 ó.	
április 2	+9	+20	+12	735	734	732	—
„ 3	+8	+9.7	+6	729	729	730	—
„ 4	+6.5	+9.7	+8.5	730	730	731	esőzés.

Vizállás a Rábán 2 m. 60 cm. (azaz 7' 3").

Győri gőzfürdő apáca-utca 28. szám alatt  
Gőzfürdő nyitva reggel 7 órától déli 1 óráig.  
Kádfürdő „ „ 7 „ egész estig.

## Gőzhajó-járás:

Györből indul Budapest felé délelőtt 11 órakor.  
„ „ Bécs felé este 7 „

## Vasuti menetrend.

Indulás	óra	perc	Érkezés	óra	perc
Györből Bécsbe reggel	5	13	Györből Bécsbe reggel	8	49
„ „ délután	4	26	„ „ este	7	53
„ Ujszőnyre délelőtt	12	02	„ Ujszőnyre délután	1	30
„ „ este	10	16	„ „ este	11	19
„ Pápara délelőtt	10	30	„ Pápara délelőtt	11	56
„ „ délután	6	05	„ „ este	7	53
„ Kapuvárra reggel	5	45	„ Kapuvárra reggel	7	57
„ „ délután	4	53	„ „ este	7	04
„ Sopronba reggel	5	45	„ Sopronba délelőtt	9	40
„ „ délután	4	53	„ „ este	8	56

## Nyilttér.

Ügyfeleimmel tisztelettel tudatom, hogy  
f. é. április 1-én

## ügyvédi irodámat

a városház-utca Balogh-féle házba tet-  
tem át.  
**Csepy Pál,**  
ügyvéd.

## HIRDETÉSEK.

Valódi  
**király-pamut**  
gyári áron  
kapható:  
**Mailänder Alajos**  
rövidáru-kereskedésében  
Kazinczy-utca 17. sz.

**Illatszerek-kereskedés.**  
A király-utca 14. sz. a. Londoni  
theakereskedéshez egy külön ága-  
zatu és minden igénynek megfelelő  
**illatszerek-kereskedést**  
hozzá tartozó öltözde tárgyakkal (Toi-  
lette-Gegenstände) rendeztem be; u.  
m.: legfinomabb fog-, köröm-, haj-,  
ruha-, zseb- és fésűtisztító-kefé-  
ket, — kaucuk-, bivalszarv-, ele-  
fántesont- és amerikai törhetlen  
fésűt, szappan-szelenczét, utazó  
Etnit, frottir-kesztyűt, Japáni- és  
Chinai-ezüst porcelenzét stb.  
Illatszereim Francia- és Angol-  
ország, ugy Amerika, Boroszló és  
Ausztria legjobb gyártmányaiából let-  
tek beszerezve.  
Tisztelettel  
**Horváth Ignác.**

**Rupprecht Mihál**  
soproni fényképész  
bátorkodik tudtára adni a t. cz. közönségnek, hogy  
Tek. Simon Pál ur Deakutca 6. sz. alatti házában  
egy fényképészeti műtermet fog felállítani  
ést azt  
**husvét szombaton, azaz f. 1879. ápril 12-én**  
megnyitandja.  
Ezután a **felvételi napok** szinte minden reakövetkező **szom-  
baton** lesznek, azaz:  
Április 19-ik, 26-ik,  
Május 3-ik, 10-ik, 17-ik, 24-ik, 31-ik,  
Június 7-ik, 14-ik, 21-ik, 28-ik,  
Július 5-ik, 12-ik, 19-ik, 26-ik,  
Augusztus 2-ik, 9-ik, 16-ik, 23-ik,  
Szeptember 6-ik, 13-ik, 20-ik és 27-ik napján.  
Ezen napokon Tek. Simon Pál ur házában **egy nemzeti zászló**  
(lobogó) **fog kitűzteni** annak jeléül, hogy a fényképészeti műterem  
a t. cz. közönség használatára nyitva áll.  
Nevem és üzletem eléggé ismeretes, valamint lelkiismeretesen  
készített műveim a kiállításokban nyert legmagasabb kitüntetései, a  
különbféle hírlapokból tudva lévén, itt Győrben is **főtőrekvém arra**  
**leend irányozva, hogy csak jól sikerült fényképekkel szolgálhassak.**  
Ezek után a t. cz. közönség kegyeibe ajánlom magamat és  
számos látogatás reményében maradok mindenkor kész szolgáljuk  
**Rupprecht Mihál,**  
fényképész és festész.

**Birtok-eladás.**  
A pataházi határhoz tartozó, közvetlen Győr városa tulajdonát  
képező ugynevezett városréttel határos **két sziget,** — továbbá  
Pataháza faluban levő **208. számú ház, udvartér,**  
**kert és füzes az ezen házhoz tartozó kores-  
máltatási és husméréségi joggal** együtt szabad kézből  
eladó. — Bővebb értesítést ad  
**Matkovich Tamás,**  
h. ügyvéd, Győrött,  
Győrött, 1879. Nyomatott Czéh Sándor kiadó-tulajdonosnál.